

ОСВІТА

УКРАЇНИ

33 (1401) 1 вересня 2014 року

ПРЯМА МОВА

Директор Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації

Олена ФІДАНЯН:

Електронна черга до дитсадків – непогана задумка, але сьогодні, визнаємо, не є ефективною. Єдине, чим вона допомагає – статистикою. Будемо намагатися змінити і вдосконалити цей проект. Проте будь-яка електронна черга не «знищить» живої

СТОП. 5

ПЕРШОВЕРЕСЕНЬ

Україна переживає нелегкі часи, але Перший дзвоник лунає сьогодні у більшості навчальних закладів країни. Сподіваємося, що невдовзі це станеться і там, де тривають бойові дії. Серпневі конференції, останні приготування до того, щоб гостинно відчинити двері для дітей – це звичні речі для всіх освітян напередодні навчального року. Про що говорили педагогічні працівники на нарадах, а також як підготувалися до першOVERесеня?

СТОП. 4

ОЧІКУВАННЯ – РЕАЛЬНІСТЬ

Експерт Центру досліджень суспільства Єгор Стадний розповідає, що чекає на наші ВНЗ у зв'язку з реалізацією нового закону «Про вищу освіту» і які внутрішні ризики можуть бути в реформуванні вищої школи

7

У НАЙСКЛАДНІШИХ УМОВАХ

Ще ніколи за останні більш як 60 років навчальний рік в Україні не починався у таких складних умовах. Але освітянській спільноті потрібно і вирішувати поточні проблеми, і вже сьогодні думати про глибоке реформування системи. Репортаж з Колегії МОН

8

ХТО, ЯК НЕ МИ?

Роман Засуха – учитель історії, а з березня – заступник командира 72-ї окремої механізованої бригади, що відбула на Донеччину захищати український кордон. До війська пішов добровольцем, потрапив у полон, де був поранений... Не минуло й місяця після визволення, як прийшов до своєї гімназії, щоб сказати: готовий повернутися на передову

12

**ДОРОГІ ПЕРШОКЛАСНИКИ, УЧНІ ТА СТУДЕНТИ,
ШАНОВНІ ВЧИТЕЛІ ТА БАТЬКИ!**

**ЩИРО ВІТАЮ ВАС ІЗ СВЯТОМ
1 ВЕРЕСНЯ – ДНЕМ ЗНАНЬ!**

Цей день завжди буде світлим і радісним, найбільш очікуваним святом для тих, хто вперше переступить поріг школи чи аудиторії – першокласників та першокурсників.

Це свято і для тих, хто знову сяде за парту та зробить черговий крок по довгій, але такій цікавій, повній відкриттів та досягнень, шкільній дорозі. Саме в цей день радісними та галасливими голосами дітей знову наповняться світлі класи шкіл, аудиторії коледжів і ліцеїв, університетів та інститутів.

Дорогі першокласники, у вашому житті починається нова, дуже важлива сторінка. Вас чекає захоплююча подорож у країну знань, яка відкриє перед вами величезні перспективи. Впевнений, що на цій дорозі ви зустрінете вірних друзів та мудрих наставників – ваших педагогів.

Вітаю щиро першокурсників. Пам'ятайте: ви зробили свідомий крок у доросле життя, заклали фундамент свого майбутнього – обрали професію. Тепер ваш успіх залежатиме, насамперед, від власного бажання вчитися і розвиватися. Викладачі допоможуть набутти знання та навички, але досягти помітних результатів дуже складно без постійної роботи над собою, вміння ставити цілі та досягати їх.

Шановні вчителі! Якість освіти, яку отримують наші діти, залежить від вашого професіоналізму та наполегливої праці. Вчитель здійснює щоденну, часом не оцінену достойно, але кропітку, напружену і вкрай необхідну роботу. Віддаючи свої знання, ви вкладаєте в учнів частку свого серця і душі. Діти виростають, стають дорослими і самостійними, але своїх учителів пам'ятають усе життя.

Дякую вам, шановні колеги, тим, хто щодня входить до групи дитячого садочка, до класу, навчальної аудиторії, гуртка або секції, дякую за терпіння, небайдужість і бажання зробити освіту якісною і доступною для кожної української дитини, цікавою і потрібною для молодого покоління!

Особлива подяка тим освітянам, хто, попри небезпеку та перепони, зробив усе можливе, щоб свято 1 Вересня відбулося і для учнів Донбасу!

Бажаю всім миру та злагоди, наснаги у роботі, успіхів у навчанні, професійного задоволення й творчих здобутків.

3 повагою, міністр освіти і науки

Сергій КВІТ

МЕМОРАЛ

ГЕРОЯМ НЕБЕСНОЇ СОТНІ

У День Незалежності в Національному технічному університеті «Київський політехнічний інститут» біля міжконфесійного Храму Святителя Миколи Чудотворця – Небесного Покровителя університету – відкрито і освячено пам'ятник Героям Небесної Сотні.

Гранітний монумент виконано у формі козацького хреста. Церемонія його відкриття розпочалася з урочистого молебня за Україну з нагоди 23-ї річниці Незалежності.

«Я переконаний, що цей пам'ятник надихатиме нинішнє і майбутнє покоління київських політехніків, усіх патріотів України на утвердження її Незалежності, на те, щоб Україна відбулася як могутня, гідна і дуже успішна кра-

їна», – наголосив у своїй промові з нагоди відкриття пам'ятника ректор НТУУ «КПІ» **Михайло Згуровський**.

Насамкінець учасники церемонії поклали квіти до пам'ятника і портрета одного з тих героїв, які віддали життя за волю і незалежність нашої Вітчизни, – студента КПІ **Юрія Поправка**, закатованого сепаратистами у квітні цього року.

ЛІТНЯ ШКОЛА

ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Організаторами IV Всеукраїнської біологічної школи для обдарованих учнів «Від теорії до практики один крок» уже традиційно є ННЦ «Інститут біології», Громадська організація «Ноосфера» і Корпорація «Науковий парк КНУ імені Тараса Шевченка».

На основі попередніх заявок для навчання було відібрано 55 учнів 9–11-х класів майже з усіх регіонів України. Більшість із них є учасниками і переможцями всеукраїнських біологічних олімпіад і турнірів.

У програмі Школи – лекції з вірусології та молекулярної біології, основ статистичного аналізу, класичної та молекулярної генетики, фізіології та нейрофізіології. Слухачі школи пройшли п'ять інтенсивних практичних курсів із ботаніки, зоології безхребетних та етології, біохімії, зоології хребетних, палеонтології, мікробіології, імунології.

Заняття проводили досвідчені викладачі й аспіранти ННЦ «Інститут біології», члени журі всеукраїнських біологічних турнірів і олімпіад. Учні навчилися препарувати безхребетних тварин, ознайомилися із сучасним мікроскопічним обладнанням, власноруч провели низку біохімічних реакцій, опанували техніку виготовлення мікробіологічних препаратів.

**У НЕСТАНДАРТНИХ УМОВАХ – А МИ ЖИВЕМО
В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ – ТРЕБА ШУКАТИ ГНУЧКІ
Й ОПЕРАТИВНІ РІШЕННЯ. МИ МАЄМО НАВЧИТИСЯ
ШВИДКО РЕАГУВАТИ НА НОВІ ОБСТАВИНИ
І ДОКЛАСТИ ВСІХ ЗУСИЛЬ, АБИ ЦЕЙ НАВЧАЛЬНИЙ
РІК РОЗПОЧАВСЯ БЕЗПЕЧНО В УСІЙ УКРАЇНІ,
І НАСАМПЕРЕД – НА ДОНБАСІ.**

Віце-прем'єр-міністр України Олександр СИЧ,
нарада щодо готовності освітніх закладів до навчального року, Київ, 22 серпня 2014 року

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД

Міністр освіти і науки України **Сергій Квіт** і міністр науки та вищої освіти Польщі **Лена Колярска-Бобінська** обговорили питання функціонування польської системи освіти та досвід наших сусідів у її реформуванні. Особливу увагу було присвячено співробітництву вищих навчальних закладів і науково-дослідних інститутів України і Польщі.

Під час зустрічі сторони також обговорили можливість запровадження стипендіальної програми для українських студентів, зокрема з Донецької і Луганської областей, що фінансуватиметься польським урядом та може розпочатися вже восени 2014 року. За результатами зустрічі відбулася спільна прес-конференція міністрів освіти України і Польщі.

РОЗ'ЯСНЕННЯ МОН

ЧИ БУТИ ШЕСТИДЕНЦІ?

за погодженням із відповідним органом управління освітою.

Варто звернути увагу, що, згідно з пунктом 9 статті 16 та пунктом 1 статті 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», саме до повноважень місцевих органів влади в межах, визначених Конституцією і законами України, належить функція державного контролю на відповідних територіях, зокрема, за додержанням законодавства за питань науки і освіти, а також реалізація державної політики у цих галузях.

МОН уже надавало відповідні рекомендації місцевим органам управління освітою та ЗНЗ (лист від 11.06.2014 № 1/9-303 «Про навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів та структуру 2014/2015 навчального року»).

ПОЗАШКІЛЛЯ

ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОШУК

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді спільно з Національною академією педагогічних наук України провів Всеукраїнську серпневу конференцію «Педагогічний пошук – 2014», учасниками якої стали заступники директорів обласних, районних та міських позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку.

Під час конференції обговорювалися актуальні питання діяльності та розвитку позашкільних навчальних закладів: державна політика щодо вдосконалення правової, фінансової, контрольно-ревізійної діяльності ПНЗ; вивчення й реалізація соціального замовлення на позашкільну освіту; сучасні критерії оцінювання якості та доступності позашкільної освіти; інноваційні технології у навчально-виховному процесі позашкільного навчального закладу та сучасне управління його розвитком.

Під час конференції була проведена колегія майстрів із позашкільної освіти з участю переможців Всеукраїнського конкурсу педагогічної майстерності «Джерело творчості – 2014». Зокрема, **Олександр Чучаєв** з Кіровоградщини розповів про методику використання коміксів, **Володимир Мокрієнко** з Донецчини презентував педагогічний проект «Студія сну», а **Леся Левковець** з Києва поділилася секретами розвитку емоційного інтелекту.

КИЇВЩИНА

ЛИСТІВКИ ГЕРОЯМ

ініційовану Міністерством освіти і науки і Міністерством оборони. Вони власноруч виготовили листи-подарунки героям і відвідали воїнів, поранених у зоні АТО, в Київському військовому шпиталі. Діти передали їм листівки, сувеніри, обереги, а також декламували вірші Кобзаря.

Пленер «Діалог з природою», організований Національною спілкою художників України, відбувся у рамках профільної зміни для переможців конкурсів природничого спрямування Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді.

Юні натуралісти з різних куточків України – учасники Міжнародного еколого-мистецького пленеру «Діалог з природою» долучилися до акції «Напиши листа пораненому».

ЯК СПРАВЖНІ ДОСЛІДНИКИ

Відчути себе справжніми дослідниками змогли діти, які відвідали освітні науково-технічні презентації у столичному Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал». Захід відбувся у рамках благодійного проекту «Арсенал добрих справ».

Благодійний проект, організований з участю представників Малої академії наук України і співробітників Інституту інноваційних технологій та змісту освіти МОН, був присвячений Дню Незалежності. Його основною метою є допомога у підготовці до школи дітей – вимушених переселенців зі сходу країни. Таких дітей, зареєстрованих ініціативною групою «Київ-Схід-Діти», вже майже 250, і всі вони потребують додаткової педагогічної уваги, спрямованої на підвищення мотивації до майбутнього навчального процесу.

Діти мали змогу попрацювати з найсучаснішим шкільним лабораторним обладнанням, прослухати цікаві лекції з фізики, хімії, мінералогії, електроніки, поспілкуватися із фахівцями природничих наук.

РІВНЕНЩИНА

ЗУСТРІЧ ЛІДЕРІВ

На Рівненщині відбулася VIII зустріч лідерів учнівського самоврядування області. У ній брали участь 15 команд, які представляли районні та міські осередки. Також відбувся форум лідерів учнівського самоврядування під назвою «Впровадження соціальних практик в учнівському та молодіжному середовищі», круглий стіл для координаторів лідерського руху, конкурс «Лідер року 2014» та вибори голови й заступника обласної ради старшокласників Рівненщини. За результатами конкурсу головою обласної ради стар-

шокласників обрано учня 10 класу Рівненської ЗОШ №4 **Миколу Циганюка**. А ще учасники зустрічі провели патріотичний флешмоб. Лідери учнівської молоді пошили величезний Державний прапор України та пронесли його центром Рівного.

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

КУТОЧКИ МУЖНОСТІ

Учні дніпропетровських шкіл разом із учителями створюють міні-експозиції, присвячені бійцям-українцям, задіяним в антитерористичній операції. Куточки слави бійців нашої армії розповідатимуть історію мужності та звятиги воїнів

АТО. Тут також знайдеться місце для історій відчайдушних волонтерів і небайдужих громадян, які не залишалися осторонь подій і трагічних наслідків бойових дій на сході України.

Ця ініціатива знайшла підтримку в департаменті освіти і науки місцевої облдержадміністрації – у рамках посилення військово-патріотичного виховання учнів. Планується, що куточки мужності з'являться поруч із кімнатами бойової слави, присвяченими героям Великої Вітчизняної війни. Участь у створенні експозицій є добровільною.

Як саме увічнити історію сміливості та незламності духу нових героїв сучасної України, учні вирішуватимуть самостійно. В експозиціях можуть бути біографічні матеріали, світлини і навіть відеоролики.

ЛУГАНЩИНА

ТИМЧАСОВІ НАВЧАЛЬНІ БАЗИ

Для викладачів факультету післядипломної освіти та лікарів-інтернів Луганського державного медичного університету навчальний рік розпочнеться, як і завжди, але – на тимчасових навчальних і клінічних базах закладів охорони здоров'я міст півночі Луганщини. Наприклад, викладачі й студенти фармацевтичного факультету почнуть навчання у містах Кремінна і Рубіжне. Для студентів і лікарів-інтернів, які не зможуть з об'єктивних причин прибути на навчання до визначених регіонів Луганської області, навчальний рік на клінічних і теоретичних базах Луганського державного медичного університету в місті

Луганську буде поновлено протягом поточного семестру. Звісно, за умови достатньої нормалізації ситуації у місті. Університет просить усіх зацікавлених стежити за додатковою інформацією на офіційних сайтах МОЗ України і Луганського державного медичного університету, в соціальних мережах.

ВІННИЧЧИНА

ШКОЛАМ – АЛЬТЕРНАТИВНЕ ПАЛИВО

Котельні майже 60 шкіл Вінниччини нині переводять на альтернативне паливо. У 2014 році у загальноосвітніх навчальних закладах області працює 681 котельня: із них 308 – на газовому опаленні, 318 – на твердому паливі. Завдяки тепловим генераторам на альтернативному паливі обігрівався 31 освітянський заклад Вінниччини.

Департамент освіти і науки Вінницької ОДА спільно з Барським машинобудівним заводом визначив 24 заклади освіти, де планується переобладнати 38 котлів на твердопаливні. Нині виготовляють проектно-кошторисну документацію. Також здійснюють роботу із забезпечення закладів вугіллям, заготовки дров та інших видів палива. Середньообласний показник забезпеченості вугіллям становить 36%. В окремих районах тривають тендерні процедури, завезення палива продовжується.

ЧЕРКАЩИНА

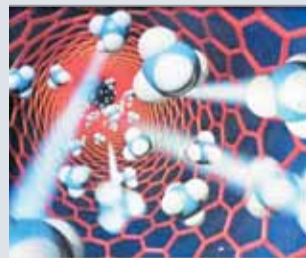
ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ

Про особливості психологічної і соціально-педагогічної роботи в освітньому середовищі у конфліктний та постконфліктний період ішлося на семінарі-практикумі, що відбувся на базі Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників. За словами заступника директора Департаменту освіти і науки Черкаської ОДА **Ольги Фурман**, нині в області перебуває більш як 3 тисячі вимушених переселенців з неспокійних регіонів країни, серед них 1217 – діти. Тому нагальною є потреба у забезпеченні навчальних закладів практичними психологами та соціальними педагогами, налагодженні належ-

ного психологічного супроводу учасників навчально-виховного процесу. У тісній взаємодії мають діяти всі служби області, співробітники яких працюють з людьми, які потрапили у складні життєві обставини. Учасники семінару, а це – спеціалісти психологічної служби навчальних закладів Черкащини, працювали у п'яти секціях, під час яких відбулися тематичні майстер-класи.

ЛЬВІВЩИНА

НАНОТЕХНОЛОГІЇ – УЖЕ СУЧАСНІСТЬ

Більш як 350 провідних науковців і спеціалістів з України, Польщі, Німеччини, Великої Британії, Австрії, Туреччини, Ірану обговорювали актуальні проблеми розвитку нанотехнологій і перспективи їхнього застосування в нашій країні. Це відбувалося під час II Міжнародної науково-практичної конференції «Нанотехнології та наноматеріали», що відбулася у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Організаторами заходу є Інститут фізики Національної академії наук України, Тартуський університет (Естонія), компанія European Profiles A.E. (Греція), Туринський університет (Італія), Університет П'єра і Марії Кюрі (Франція). Учасники наукового заходу обговорили проблемні питання, що стосувалися мікроскопії, нанооб'єктів, нанокомпозитів та наноматеріалів, наноструктурованих поверхонь, нанооптики та нанофотоніки, нанолазмоніки, нанобіотехнології, нанохімії технології. Під час конференції відбулися пленарні й секційні засідання, презентації, стендові доповіді.

ПЕРШОВЕРЕСЕНЬ

СЕРПНЕВІ КОНФЕРЕНЦІЇ

ГОТУВАТИ САНИ ВЛІТКУ

Україна переживає нелегкі часи, але Перший дзвоник лунає сьогодні у більшості навчальних закладів країни. Сподіваємося, що невдовзі це станеться і там, де поки що тривають бойові дії. Серпневі конференції, останні приготування до того, щоб гостинно відчинити двері для дітей – це звичні речі для всіх освітян напередодні навчального року. «Освіта України» дізналася, про що говорили педагогічні працівники на нарадах, а також як навчальні заклади підготувалися до першOVERЕСЕНЬ.

Педагоги Київщини обговорили початок нового навчального року – всі проблемні питання були озвучені на обласній конференції у Київській обласній державній адміністрації.

У країна вступає в новий навчальний рік у досить складних умовах. Фактично: анексований Крим (я переконаний, що тимчасово), війна на Донбасі, – такими словами розпочав своє звернення до освітян Голова Київської ОДА **Володимир Шандра**. – Здавалося б, перше вересня і робота вчителів мали би бути на другому плані. Адаже на першому – робота військових та правоохоронних органів. Проте робота педагогів є особливо важливою у кризовий час. Саме вчителі повинні розповісти учням про нашу державу, пояснити європейський вибір України.

За його словами, найбільш нагальними питаннями, які вирішуються, є підготовка до зими.

– Триває досить велика і серйозна робота, щоб забезпечити газом населення. Та насамперед – бюджетні установи: школи та лікарні. Ми не маємо права зупинити жодне підприємство. Ми не маємо право залишити школи й дитячі садочки, лікарні без тепла, – зазначив Володимир Миколайович.

ГОТУЮЧИСЬ ДО ЗИМИ

Питанням енергоефективності, зокрема, був присвячений виступ Голови Тетіївської РДА **Василя Кизимишина**. Він запевняє: спільні проблеми існують у багатьох районах.

– Дуже важливе і складне питання – перезимувати в умовах нестачі лімітів газу. Є два шляхи: організаційний і технологічний. З першого вересня ми хочемо розпочати навчання по суботах, таким чином змістити осінні канікули на грудень, весняні на лютий, – каже він. – Ми підраховали: це дасть змогу в умовах підтримки теплосистем на необхідному рівні зекономити до 25% газу. Це лише один організаційний момент. Та якщо ми додамо технологічний – переоснащення котелень на альтернативні види палива – це дасть змогу значно економити природній газ.

Василь Йосипович розповідає, що за рахунок субвенцій із місцевих бюджетів удалося закумуляувати півтора

мільйона гривень. За ці кошти переоснащуються чотири котельні, проводяться заходи з енергозбереження – зокрема, замінюються вікна.

– Молодь виїжджає з сіл у пошуках роботи. Відповідно – зменшується кількість дітей. Є багато шкіл із малою чисельністю учнів. Відповідно, ми маємо оптимізувати мережу навчальних закладів, – сказав Василь Кизимишин. – Наведу приклад – на одного учня, який навчається у нашому районі, витрачається 13 тисяч гривень. Ця цифра перевищує середній показник в області та у країні. Багато людей упевнені: немає школи – немає села. Але я іншої думки. Цього року ми закриваємо одну малокомплектну школу – там навчалось всього 18 учнів, це дасть змогу до кінця року зекономити 260 тисяч, а за весь рік – майже мільйон гривень.

ПАТРІОТИЧНА СКЛАДОВА

– Навчальний рік розпочинається у складний і тривожний час становлення української державності, коли кращі сини України захищають її суверенітет на сході, а мільйони українців згуртовуються у надійний тил, – звернулася до освітян директор Департаменту освіти і науки Київської ОДА **Наталія Клокар**. Вона наголосила: саме освітяни: вчителі і вихователі, викладачі і майстри стоять біля витоків формування українського патріотизму і державності.

– Хочу подякувати всім, хто відгукнувся на біду переселенців та допоміг захувати дітей до садочків та шкіл, – сказала Наталія Іванівна. На сайті Департаменту нескладно знайти інформацію для громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. Консультативний телефон з питань організації навчання та виховання дітей у дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах Київської області – **(044) 279-84-52**.

Дарина МАТАТ, «Освіта України»

ДОНЕЧЧИНА

САДОЧКИ Й ШКОЛИ ВІДБУДОВУЮТЬ

На звільнених територіях Донецчини протягом останніх тижнів тривала активна підготовка закладів освіти до нового навчального року: відбудовуються школи, дитячі садочки.

Засідання колегії Департаменту освіти і науки Донецької ОДА цього року відбулося в режимі аудіозв'язку. Директор департаменту **Юрій**

Соловій привітав всіх учасників словами вдячності за успішне, результативне завершення минулого навчального року й визначив головні завдання освітян щодо готовності закладів освіти області до нового 2014 – 2015 навчального року, створення умов для якісного навчання дітей-переселенців із місць бойових дій, організованого урочисто-

го початку нового навчального року.

Разом із тим, під час активних дій АТО пошкодження різного ступеню отримали 174 заклади освіти області, з них 45 дошкільних, 98 загальноосвітніх і 5 позашкільних, 12 професійно-технічних, 14 ВНЗ I – IV рівнів акредитації, повідомляє МНС. У містах і районах Донецчини по закінченні бойових дій будівлі закладів відновлюють «усім миром».

ЛЬВІВЩИНА

УЧИТЕЛЬ МАЄ ВСЕЛЯТИ ОПТИМІЗМ

Особлива подяка тим, хто не рахується з власними проблемами, а думає про громадське, – зазначила під час засідання розширеної колегії Департаменту освіти і науки Львівської ОДА його керівник **Олександра Небожук**. – Песимізму в громаді предостатньо. Але саме вчитель має взяти на себе іні-

ціативу вселяти в душах наших людей віру й оптимізм. Нас має підтримувати віра в майбутнє країни.

На останній міністерській колегії освітяни області почували, що прийнято більшість їхніх пропозицій, напрацьованих Інститутом післядипломної освіти й громадськістю.

Голова обласної організації профспілки працівників освіти і науки **Марія Яцейко** висловила переконання, що працюючи протягом вересня – жовтня над формуванням проекту обласного бюджету, враховуючи ситуацію та потреби області, незважаючи на труднощі, все-таки вдасться вишукати кошти на виплату зарплат та погашення договірних зобов'язань.

БУКОВИНА

ПРО НОВОБУДОВИ І КАНІКУЛИ

Сьогодні 34 новобудови системи освіти області включено до Регіональної програми будівництва, реконструкції та модернізації об'єктів соціальної сфери до 2015 року. Їх проектна потужність більш як 9 тис. учнівських місць. Тому необхідно спрямувати зусилля на добудову саме тих закладів, готовність яких вища 70%. Про це заявила в.о. заступника голови Чернівецької обласної державної адміністрації **Оле-**

на Верига під час серпневої онлайн-конференції працівників освіти області.

За наслідками співбесіди та пропозицій органів управління, відділів освіти РДА, департамент освіти і науки ОДА вийшов із клопотанням щодо збільшення тривалості зимових канікул шляхом зменшення тривалості канікул (осінніх та весняних на 3 дні) та скорочення навчального процесу в кожному семестрі на 10 робочих днів.

Також залишається складним питання щодо 100% забезпечення підвозу дітей з 1 вересня 2014 року через відсутність 34 шкільних автобусів, які були надані для обслуговування військових у зоні АТО. Рекомендуємо вирішити зазначене питання спільно з органами місцевої влади через зміну маршруту руху автобусів, збільшення території обслуговування, зазначила в.о. заступника голови облдержадміністрації.

За інформацією ОДА

ІЗ ЗОНИ АТО

Через кілька днів будуть відчинені двері майже всіх навчальних закладів України. Але для деяких майбутніх студентів, учнів цей навчальний рік особливий, тому що їх мала Батьківщина – Луганщина – опинилась у зоні бойових дій. І таке бажане свято – 1 Вересня, День знань, – зможе відсвяткувати не вся учнівська молодь нашого регіону.

Наш навчальний заклад – Стахановський професійний ліцей, незважаючи на складну ситуацію в області, не припиняв своєї роботи навіть улітку.

Стала доброю традицією співпраця нашого закладу зі Стахановським центром зайнятості, пріоритетним завданням якого є підготовка висококваліфікованих кадрів для Луганської області. Цього року час навчання учнів та проходження ними практики на підприєм-

З ПОПРАВКОЮ НА СЬОГОДЕННЯ

ствах збігаються з тимчасовим закриттям усіх місцевих виробництв у зв'язку з нестабільними умовами. Адміністрація ліцею знайшла раціональний вихід зі складної ситуації, створивши на його базі виробничі ділянки, на яких майбутні фахівці змогли відпрацювати здобуті вміння та навички з користю для навчального закладу.

Під керівництвом майстрів виробничого навчання учні спеціальності «Монтажник гіпсокартонних конструкцій» змонтували в фойє навчального корпусу каркас стелі згідно з євростандартами з економним світлодіодним оригінальним освітленням. Учні спеціальності «Муляр-штукатур» виконали опоряджувальні роботи та художню окраску.

Цей по-справжньому захоплюючий трудовий рух підтримали учні спеціальності «Слюсар з ремонту автомобілів». Вони підготували до майбутньої роботи автопарк ліцею, виконавши техогляд, діагностику та ремонт автомобілів.

Найбільш творчим виявилось завдання для хлопців, які отримують кваліфікацію зі спеціальності «Машиніст екскаватора одноковшового. Машиніст бульдозера». Вони дуже охайно виконали роботи з благоустрою спортивного майданчика і зеленої зони, підготувавши площі під наступні ландшафтні роботи.

Так, завдяки нетрадиційному підходу до організації виробничої практики, колектив ліцею зміцнив матеріально-технічну базу, підготував заклад до навчального року, створив сучасні та комфортні

умови учням і педагогічному колективу та з надією чекає на початок нового навчального року.

За інформацією навчального закладу

Олена ФІДАНЯН: ПРОТЯГОМ БАГАТЬОХ РОКІВ ОСВІТНЮ ГАЛУЗЬ ОЦІНЮВАЛИ ЗА НЕ ДУЖЕ ПРАВДИВИМИ ПОКАЗНИКАМИ

Директор Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міської державної адміністрації Олена ФІДАНЯН, не згладжуючи гострих кутів, розповіла «Освіті України» про підготовку столичних закладів освіти до нового навчального року, реальні бюджетні показники, програми з енергоефективності і батьківські благодійні внески.

– Олено Григорівно, з чим столична освіта зустрічає новий навчальний рік?

– Діти у школах Києва сядуть за парти, підуть до дитячих садочків. Разом із громадою готуємо школи до навчального року.

Нині, після того, що відбулось у державі, ми повинні, насамперед, проаналізувати те, що маємо в кожній сфері, зокрема і в освіті. Її протягом багатьох років оцінювали за не дуже правдивими показниками.

– Маєте на увазі формальну звітність?

– Так. Ми намагалися шукати відсотки і цифри, які є не дуже щирими. Наприклад, ми зробили аналітичний зріз стану столичної освіти. Завжди хвалилися тим, як школи забезпечені комп'ютерною технікою. Якщо ж поглянути на реальні показники, то комп'ютери, які оновлювали протягом п'яти останніх років у школах Києва – це лише 24%, решта – ще старші. А що таке для «заліза» такий вік? Про яку результативність роботи може йтися?

Тож для того, аби здійснювати реформи, зміни, спочатку варто проаналізувати, від якої точки починаємо рух. Сьогодні ми зробили перші кроки, щоб мати реальний аналіз, але не для того, щоб скласти руки і сказати, що в нас усе погано і ми нічого не можемо зробити. Якщо маєш реальні показники, тільки тоді починаєш думати, як їх змінити. Потім починаєш шукати нові можливості, а далі починається рух до реалізації цих можливостей.

– Не можемо оминати питання фінансування, адже будь-які зміни потребують певного підґрунтя...

– Звісно, не можемо оминати це питання, але скажіть, коли освіта фінансувалася в повному обсязі? Цього року в бюджеті Києва на освіту одразу було закладено недофінансування. На цей рік перейшло понад 600 мільйонів гривень боргів за попередній. На перший погляд здається, що все чудово. Попередній освітній бюджет був 4,2 мільярда гривень, а цьогоорічний – 4,7 мільярда. Але якщо врахувати борги, то одразу побачимо, що насправді ми втратили. Якщо врахуємо ще й інфля-

цію, а також те, що з жовтня – листопада ми почнемо по-новому платити за опалення... Не кажучи вже про те, що 78% освітнього бюджету – це виключно заробітна платня.

Але ми не плачемо, розуміємо виклики і шукаємо шляхи, як можна змінити ситуацію. Нагадаю, ми провели аналіз реального стану справ у столичній освіті. Маючи таку інформацію, ми повинні реально зрозуміти, що може бути виконано завдяки організаційним заходам, що потребує незначного фінансування, а що значного.

Серед форм роботи, які не потребують значного фінансування, я б назвала співпрацю з громадськістю. Громадянське суспільство нині стало таким активним, що цим гріх не скористатися. Наш департамент активно співпрацює з громадськими організаціями, зокрема асоціаціями директорів навчальних закладів, батьківськими комітетами та батьківськими громадськими організаціями.

– Нині в Україні загалом і в Києві зокрема непроста ситуація з енергоносіями...

– Про енергозбереження йдеться вже давно, але ніхто з нас не звик заощаджувати на енергоносіях, ми не вміємо цього робити, нам ще потрібно вчитися. Так, буде важка зима, що змусить замислитися над тим, що треба жити по-іншому, більш економно.

Щодо «плаваючих» канікул, то ми розглядаємо кілька варіантів. Це може бути збільшення зимових канікул, можливо, навчання буде посеместровим. Крім того, обговорюється варіант плаваючих осінніх і весняних канікул. Різні пропозиції надходять і від директорів шкіл. Також тісно співпрацюємо з енергетиками, які проводять відповідні розрахунки.

Мені доводилося чути й таке: «Знову державні службовці говорять лише про економію. Ані слова – про дитину». Але про економію заговорили лише після того, як подумали про дітлахів, адже вони не повинні мерзнути, їхнє навчання має бути комфортним.

– У столиці є декілька проектів щодо підвищення енергоефективності шкіл. На якому етапі вони нині перебувають?

– До різноманітних програм з енергоефективності долучилися чимало столичних шкіл і садочків. Варто згадати проєкт НЕФКО. Заклади утеплюються й за кошти, передбачені для України за Кіотським протоколом.

Уже третій рік буде працювати проєкт «Енергоефективні школи», який проводить компанія ДТЕК. Його призовий фонд становить 800 тисяч гривень. Обираються десять шкіл, учні протягом усього навчального року змагаються, проводять конкурси, здійснюють наукові розробки, наприкінці отримують грошову винагороду. На ці кошти міняють вікна, двері, проводять інші роботи з утеплення. Разом з ДТЕК ми плануємо залучити до різних проєктів з енергоефективності ще більш як 100 шкіл.

– Чи виправдала себе електронна черга до дитсадків?

– Це була непогана задумка, але сьогодні, визнаємо, вона не є ефективною. Єдине, чим вона допомагає – статистикою.

На 1 січня 2014 року в столиці на 100 місць у дитсадках було 122 дитини. В черзі поза дошкільними закладами залишалось 8 тисяч дітей. А наприкінці навчального року цей показник становить уже 133 – 138, залежно від району.

Звичайно, ми прагнемо, щоб у кожному садочку на сто місць було сто дітей. Але для того, щоб цього досягти, прибрати чергу, нам потрібно побудувати 127 дитсадків на 27 тисяч місць. Давайте будемо відвертими: побудувати таку кількість проблема навіть у масштабах держави. А в одному місті? Крім того, кожен хоче бачити дитсадки ближче до свого будинку, а у центральних районах практично немає землі.

– Який вихід? Увести в законодавче поле домашнє виховання?

– Будь-який вид навчання і виховання – індивідуальне, дистанційне, заочне, екстернат – це дуже добре, якщо є потреба в людей. Тому не варто нічого забороняти, зокрема й домашнє виховання.

До речі, група експертів, які працюють над розробкою проєкту Закону України «Про освіту», розглядають можливість «легалізації» домашнього або сімейного виховання.

Повертаючись до питання електронної черги, зазначу, що ми провели зустріч з представниками компанії «Майкрософт», бо саме вони розробляли цей проєкт. Будемо намагатися його змінити і вдосконалити, але будь-яка електронна черга не може «знищити» живу чергу.

– Скільки дітей зі сходу України приїхали до столиці і чи знайдеться їм місця у дитсадках і школах?

– Із Донеччини і Луганщини приїхало більш ніж 2500 дітей. З них 658 дошкільнят, які вже влаштовані у садочки. У наших школах є резерв місць, з ДНЗ складніше, особливо в густонаселених районах. Ми пропонуємо заклади, де є місця. Розуміємо, що людям, які приїхали із зони АТО, інколи ніде жити, вони ще не влаштувалися на роботу, і поки вони вирішують ці питання, дуже важливо, щоб діти були у садочках.

– Як, на Вашу думку, навести порядок із благодійними внесками?

– Благодійна допомога виникла тому, що держава не виконує своїх функцій, недофінансовує галузь. Під час роботи над новим Законом України «Про освіту» лунають думки, що потрібно вносити зміни і до Конституції. Треба зняти гасла на кшталт «освіта в державі є безоплатною». Ці подвійні стандарти завжди призводять до чогось недоброго. Школа ніколи не жила без допомоги – в усі часи. Були підприємства, які шефствували над навчальними закладами. Коли я навчалася у школі, батьки купували фарбу для ремонту, допомагали з якимись роботами. Держава має визнати – того, що вона дає, недостатньо.

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Олена Фіданян народилася 1963 року в Києві. Закінчила Педагогічне училище №1 та Київський державний педагогічний інститут ім. М. Горького за спеціальністю «вчитель початкових класів», а також Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, здобувши ступінь магістра державного управління.

Трудову діяльність розпочала 1983 року – працювала вчителькою початкових класів середньої загальноосвітньої школи №240 м. Києва. Була заступником директора школи з навчально-виховної роботи.

З 1997 року – спеціаліст I категорії Шевченківського відділу освіти м. Києва.

З 1999 року працювала у Головному управлінні освіти і науки на різних посадах. З 2003 року – заступник начальника управління навчальних закладів – начальник відділу загальної середньої освіти та правового захисту дітей ГУОН. Працювала також помічником-консультантом голови профільного парламентського комітету Лілії Гриневич.

29 квітня 2014 року Олену Фіданян призначено директором Департаменту освіти і науки, молоді та спорту Київської міськдержадміністрації.

Нерозуміння і невдоволення виникає тому, що ця благодійна допомога не завжди є прозорою. Батьки інколи не розуміють, на що вони дають гроші. Якщо вони бачать, що для дитини поліпшуються умови навчання, з'являються нові книжки, обладнання, то в них, як правило, не виникає питань.

– Чи є у столиці тенденція старіння педагогічних кадрів? Іде молодь працювати до столичних шкіл?

– Не можу сказати, що така тенденція є. За статистикою, середній вік столичного учителя – 45 років. Для педагога це золотий вік. Він уже має досвід, у нього підросли діти, він має вільний час.

Педагогічна професія нібито шанована у суспільстві, але вона ніколи не була високооплачуваною. Найбільше потерпають «дошкільники». У вихователів найнижча заробітна плата і найвище навантаження.

Молодих спеціалістів приходиться справді небагато. Але ви ж розумієте, що таке столиця. Маючи вищу освіту, легше знайти роботу з вищим окладом. Хоча я вважаю: якщо людина за покликанням педагог, вона не піде з освіти навіть на вищу зарплатню.

– Що Вам сьогодні заважає працювати як управлінцю?

– Мені особисто нічого не заважає, адже освіта – то частина мого життя. Так, у цій сфері є питання, які потребують вирішення. Так, у ній треба діяти, але, насамперед, гуртом. Жодна особистість сама нічого не змінить. Для того, щоб діяти гуртом, ти маєш почути людей, думки яких інколи різні. У нас у державі дуже багато критиканів, а дуже мало людей, які висловлюють непопулярні пропозиції щодо змін.

Нині нелегкі часи – Україна в біді. І освітяни особливо цим переймаються, дуже боляче бачити зруйновані школи, садочки. Нам усім хочеться, щоб і в зоні АТО пролунав перший дзвоник.

ЧИ ЗАМІНЯТЬ МООС ТРАДИЦІЙНУ ВИЩУ ОСВІТУ?

«Освіта України» продовжує публікувати думки наших читачів про реалії та перспективи розвитку системи освіти. Сьогодні своїм досвідом використання проектів у сфері масової онлайн-освіти – відкритих онлайн-курсів (Massive Open Online Course – MOOC) продовжує ділитися професор, завідувач кафедри відновлювальної енергетики та транспортних електричних систем і комплексів Вінницького національного технічного університету Олександр МОКІН.

(Першу частину статті
читайте в №32
віг 25 серпня 2014 року)

Зазвичай курси тривають від 4 до 14 тижнів. Найчастіше – 8 тижнів. Інженерні курси довші за гуманітарні.

СТРУКТУРА КУРСІВ

У структурі онлайн-курсу:

1. Відеолекції, що можна завантажувати на свій комп'ютер або смартфон і переглядати, коли немає доступу до всесвітньої мережі. До лекцій часто додаються субтитри та слайди у форматі PDF. На Coursera відеолекції можуть перериватися короткими тестовими запитаннями, які не оцінюються, а просто дають змогу сконцентрувати увагу студента на якомусь важливому пункті лекційного матеріалу. На edX ці проміжні тестові питання автори курсу можуть поміщати між відеолекціями. Результати таких тестів можуть і бути частиною загальної оцінки (наприклад, курс «Solar Cells, Fuel Cells and Batteries» Стенфордського університету), і не включатися до неї (курс «Circuits and Electronics» від МТІ).

2. Тести (Quizzes). У переважній кількості курсів на Coursera кожний лекційний тиждень завершується тестовими завданнями (від 10 до 20 запитань). Їх варіацій – дуже багато, але спільною рисою для них є те, що відповідь не забирає багато часу. Часто такі завдання є єдиним засо-

бом контролю знань (як, наприклад, в одному з найпопулярніших курсів на Coursera «Model Thinking» – до речі, субтитри відеолекції цього курсу вже мають українськомовну версію).

3. Завдання (Assignments на Coursera, Homework на edX). Це більш розгорнута перевірка знань, яка на Coursera представлена, наприклад, у курсах з програмування, це написання певних контрольних програм. На edX домашні завдання (Homework) можуть містити і тестові запитання, і задачі та бути єдиною щотижневою формою контролю знань.

4. Лабораторні роботи (Labs). Цей тип завдань на Coursera трапляється рідко, на відміну від курсів edX. Найяскравіше він реалізований серед курсів (з мого досвіду) в «Circuits and Electronics» від МТІ, у якому в основний інтерфейс edX вбудований цілий програмний комплекс для моделювання електричних кіл.

5. Іспити (Exams). Особливістю цього завдання є досить висока складність, зокрема через велику кількість задач. У великих курсах на 12–14 тижнів може бути два іспити: проміжний, за першою половиною курсу (Midterm Exam), і заключний (Final Exam), який у такому разі охоплює другу половину курсу. Прикладом такої структури іспитів є курс «Circuits and Electronics» від МТІ на edX, в якому також є ще ряд особливостей: 1) на складання дається 4 доби; 2) щойно

студент відкриває сторінку з завданнями, у нього є 24 години на їх розв'язання; 3) на час складання іспиту форум блокується.

Я не даремно так часто згадую курс «Circuits and Electronics», оскільки його автором є головний виконавчий директор (CEO) edX, професор МТІ **Анант Агарвал**, який на своєму курсі відпрацьовує новинки edX.

ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Відтоді, як я відкрив для себе масові відкриті онлайн-курси, минуло майже 2 роки. За цей час я завершив 8 курсів (4 – Coursera, 3 – edX і 1 – на Stanford Online), створені провідними викладачами таких закладів як Стенфордський університет (США, платформа Stanford Online, курс «Solar Cells, Fuel Cells and Batteries»), Массачусетський технологічний інститут (США, edX, курс «Circuits and Electronics»), Мічиганський університет (США, Coursera, курс «Model Thinking»), Університет Джонса Гопкінса (США, Coursera, курс «Computing for Data Analysis»), Університет Райса (США, Coursera, курс «An Introduction to Interactive Programming in Python»), Делфтський технічний університет (Нідерланди,

edX, курс «Solar Energy»), Мюнхенський технічний університет (Німеччина, edX, курс «Autonomous Navigation for Flying Robots»). Від такого навчання отримуєш справжнє задоволення, оскільки вивчаєш саме те, що хочеш, тоді, коли хочеш. Усі названі курси дуже високого рівня. Окрім отримання великої кількості цікавої інформації та нового погляду на вже відоме мені, я також певною мірою підвищив кваліфікацію як викладач, «підглянувши» деякі цікаві педагогічні прийоми у провідних лекторів. До речі, кожні 5 років українські викладачі повинні проходити обов'язкове підвищення кваліфікації. На мою думку, варто було б розширити перелік можливих варіантів підвищення кваліфікації викладачів саме успішним завершенням онлайн-курсів на таких відомих MOOC-платформах, як Coursera або edX.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ

У заголовку статті я виніс, на мій погляд, важливе запитання: «Чи замінять MOOC традиційну вищу освіту?» Це питання наразі активно обговорюється в освітніх американському та європейському просторах. Перед тим, як дати свою відповідь, я назву переваги та недоліки MOOC порівняно з традиційним форматом навчання.

Переваги масових відкритих онлайн-курсів:

1. MOOC – це безкоштовні курси, а вартість навчання з отриманням верифікованих MOOC-сертифікатів конкурує з вартістю навчання навіть в українських вишах.

2. MOOC – це навчання у кращих вишах світу, як наслідок – у гідних викладачів світу.

3. Це навчання «не виходячи з дому», тобто – у зручних умовах та у зручний час.

4. Можна засвоїти велику кількість напрямів, без обмеження.

5. MOOC – чудова можливість поліпшити знання англійської мови (і «розмовної», і технічної).

Недоліки онлайн-курсів:

1. Онлайн-курси поки що не охоплюють повного циклу навчання, який мають виші

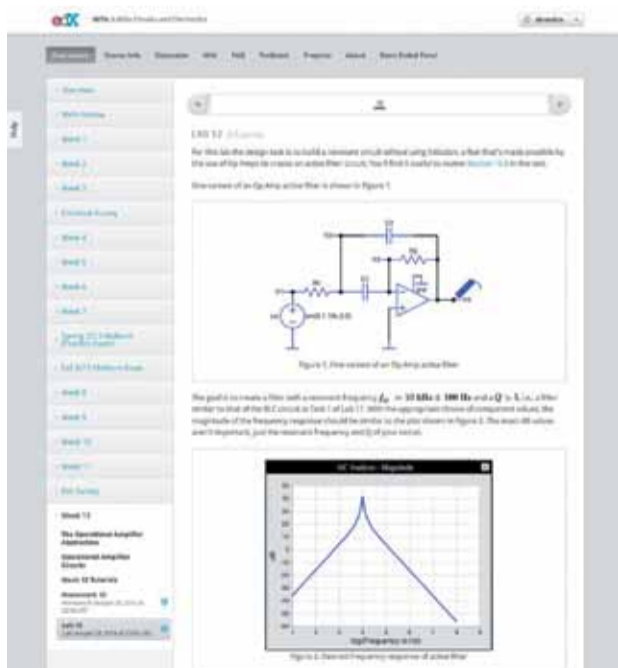
(це стосується і бакалаврату, і магістратури). Спеціалізації Coursera також, на мою думку, поки не можуть цього забезпечити. Можливо, самі університети, які беруть участь у MOOC-проектах, не бажають відкривати всі «секрети» та використовують MOOC-проекти як інструмент реклами та спосіб поліпшення іміджу.

2. Часто перевагою масових відкритих онлайн-курсів називають те, що у них одночасно можуть брати участь тисячі і навіть сотні тисяч студентів. Але у цьому, на мою думку, сенс одного з головних недоліків, притаманного всім масовим продуктам, – це відсутність індивідуального підходу. Незважаючи на наявність на форумах персоналу курсу та їх асистентів, вони все одно не можуть дати відповідь на всі запитання. Зі свого досвіду – іноді доводилося чекати на відповідь від персоналу курсу декілька днів. Часто я її так і не отримував, а спілкування обмежувалося лише дискусією з іншими студентами. Вищі навчальні заклади тут можуть мати незаперечну перевагу.

3. Відсутність необхідності «виходити з дому» є також і недоліком, оскільки навчання в реальному виші – це можливість отримати нові враження від нових місць.

4. Лабораторні роботи MOOC не дають можливості набуття практичних навичок, що є критичним для багатьох технічних, медичних дисциплін тощо.

Отже, відповідаючи на запитання заголовку: вважаю, що MOOC є потужним конкурентом для гуманітарних вишів та хорошим помічником для студентів вишів технічного спрямування. Повністю замінити традиційні виші MOOC-платформи не зможуть, окрім тих ВНЗ, які готують фахівців без необхідності набуття практичних навичок у спеціалізованих лабораторіях. А у найбільшому виграші будуть ті виші, які матимуть найбільше представництво на відомих MOOC-платформах, адже так вони не лише закріплять своє домінування на ринку освітніх послуг, а й нададуть своїм студентам додаткові інструменти для якісного навчання.

Приклад лабораторної роботи на edX

Приклад сторінки з відеолекціями на Coursera

ОЧІКУВАННЯ – РЕАЛЬНІСТЬ

В інтернет-культурі достатньо розповсюджений такий жанр «промовистих картинок»

як «очікування – реальність». Така картинка складається з двох зображень, що розташовані поруч: «очікування» – те, на що сподівається людина у тій чи іншій ситуації, і «реальність» – те, з чим вона стикається насправді.

Якщо говорити про прийнятий нещодавно Закон «Про вищу освіту», людина, яка може описати «реальність» без прикрас – це експерт Центру досліджень суспільства Єгор Стадний. Нині він – член Колегії Міністерства освіти і науки України і Громадської ради при МОН. Як людина, дотична до всього процесу «народження» нового закону про вищу освіту – від ідеї до ухвалення, а також як реаліст, добре знайомий із тонкощами буття українських вишів, він не має жодних ілюзій щодо його імплементації. В інтерв'ю «Освіта України» Єгор Стадний розповів, що чекає на наші ВНЗ, що їм варто робити і з якими внутрішніми ризиками може стикнутися реформування вищої школи.

– Нещодавно ухвалено Закон України «Про вищу освіту». Які виклики нині в освітній сфері?

– Закон – це рамка, набір правил і принципів, його потрібно вміти реалізувати. Освітня нині дуже очікують від Міністерства низки підзаконних актів, що роз'яснять і врегулюють чимало аспектів діяльності ВНЗ. Але все це, по суті, є просто текстом. Усе залежить від того, як він реалізуватиметься на практиці. Нам потрібно відійти від усвідомлення ролі Міністерства освіти і науки чи іншого центрального органу як ключової, адже за новим законом МОН позбувається чималої кількості своїх повноважень.

Одне із завдань – зробити так, щоб бакалавр знайшов своє місце на ринку праці. Чомусь бакалаврат сприймається лише як плацдарм для вступу до магістратури. Це – хибний шлях. Треба активно залучати роботодавців до процесу підготовки бакалаврів, щоб синхронізувати її із вимогами ринку праці. Але не варто забувати, що роботодавці бачать перед собою лише власні інтереси – отримання кваліфікованого робітника. Їм, наприклад, не потрібен випускник, здатний самостійно створювати робочі місця.

Ще одним викликом є зменшення навчального навантаження у вищій школі. Закон передбачає, що виші мають повністю реформувати свої програми, «відсікти» незатребувані і дублюючі курси. Але не будемо себе тішити ілюзіями.

Єгор Стадний про здорову конкуренцію, ефективність витрат, український рейтинг вишів

Багато навчальних закладів пінуть найпростішим шляхом – просто пропорційно «зріжуть» аудиторні години в кожній дисципліні чинної програми. Багато навчальних закладів узагалі не мають ресурсів для того, щоб забезпечити повноцінний варіативний компонент навчальних програм. І не мають бажання створювати конкуренцію викладачів на кафедрі. Вочевидь, у таких закладах у студентів буде «вибір без вибору».

«ЗЕКОНОМЛЕНІ КОШТИ – ЦЕ ЗАРОБЛЕНІ КОШТИ»

– Як треба боротися за свого абітурієнта?

– Багато наших вишів нарікають, мовляв, ЗНО «знищило» нашого абітурієнта і забрало нашого вступника. Як випускник Києво-Могилянської академії, зауважу – вона чи не найбільше наголошувала на цьому. Але мало хто пам'ятає, що НаУКМА мала свого абітурієнта тому, що певний час їздила в різні міста України з презентаціями, тренінгами, воркшопами, проводила їх у школах. Так академія знаходила «свого», вмотивованого абітурієнта.

Цікавим є польський досвід. Там сім років тому розпочали кампанію з популяризації технічних спеціальностей і навчання в політехнічних університетах серед дівчат. Якщо динаміка зростання кількості юнок серед студентів політехів зберігатиметься приблизно десять років, у цих закладах дівчат навчатиметься більше за хлопців! Організаторам удалося полати стереотипи, залучивши до співпраці провідні університети – вони проводять презентації у навчальних закладах, практично «полюють» на майбутніх абітурієнтів. Звісно, адміністрація українських вишів може зауважити, що університети не можуть забезпечити повноцінної оплати праці членів приймальної комісії, а ви пропонуєте викладачам ще й їздити з презентаціями по країні. Але новий закон «Про вищу освіту» відкриває перед університетами нові можливості, як знаходити джерела фінансування. Та і без цього закону, наприклад, здійснивши заходи з енергоефективності, можна суттєво зменшити комунальні витрати. А, як кажуть, зекономлені кошти – це зароблені кошти.

«Я – ПРИХИЛЬНИК СКАСУВАННЯ ДОПЛАТ ЗА НАУКОВИЙ СТУПІНЬ І ВЧЕНЕ ЗВАННЯ»

– Чи вважаєте Ви, що головним рушієм змін у вищій школі є викладацький колектив?

– Узагалі, в умовах низької оплати праці працівників вишів очікувати від усіх надзви-

чайно високої вмотивованості до поліпшення системи освіти не варто. Але є працівники, готові навіть у складних умовах орієнтуватися на інновації, прозорість і розвиток. Таких людей треба вишукувати, заохочувати, об'єднувати. Показовою є цьогорічна ініціатива, що відбулася у Львівському національному університеті імені Івана Франка під час виборів ректора – університетський майдан. Активісти ініціювали публічні дебати між кандидатами, запросили телебачення, зробили зовнішню експертизу їхніх програм. Той факт, що у країні є спільнота молодих викладачів, які хочуть зламати зашкарбулу, стару і непрозору систему, дає надію змін на краще.

Я – прихильник скасування доплат за науковий ступінь і вчене звання. Цього немає у законі і реалізувати це ще довго буде неможливо. На мій погляд, ці доплати не мотивують, не стимулюють і не заохочують до жодного наукового або викладацького розвитку. Ми маємо перейти до системи, коли право на певні доплати дають реальні професійні здобутки, а не одноразово захищена дисертація. Але це – питання дуже далекої перспективи. Нам потрібно відійти від єдиної тарифної сітки і переходити на контрактну оплату праці. Різнорівні доплати і заохочення варто закладати в контракт з конкретним працівником.

При роботі над Законом «Про вищу освіту» фахівці Центру дослідження суспільства пропонували зобов'язати університети публікувати оголошення про вакантні посади на загальнодержавному електронному двомовному ресурсі. Це сприяло б здоровій конкуренції. Пропозицію не прийняли. Узагалі, я мрію побачити статистику – скільки випускників вишів залишилося працювати на посадах у цьому самому закладі. Я майже переконаний, що ця статистика продемонструвала б, що у нас практично не відбувається науковий обмін кадрами між вишами. Студент закінчує навчання, вступає до аспірантури і по закінченні лишається працювати на цій кафедрі.

– Нині ідеться про демократизацію системи освіти і більший вплив на неї громадськості. Але, з точки зору результативності реформ, чи не був би доречнішим підхід тимчасової централізації владної вертикалі?

– Наведу історичний приклад: американці, коли створювали ФБР, набирали справжніх фанатів справи. Адже, щоб боротися із засиллям корупції, потрібно було створити орган,

де були б люди, які б нізачо не змогли дозволити собі «забруднитися» сумнівними об'єктами.

При ефективному і кристально чесному міністрі за стрункої централізованої системи управління потрібні ще тисячі дві таких самих людей, щоб забезпечити безбар'єрне просування ідей на кожному рівні управління. На жаль, у нас система є дуже громіздкою, і ми стільки таких людей навряд чи знайдемо.

Узагалі, потрібно звертати увагу не на корупційні дії, а на ефективність витрат. Те, що людина не вквала, ще не означає, що вона ці кошти використала ефективно. Результативність витрат – це питання фаховості будь-якого чиновника. За стрункої вертикалі управління неможливим є розвиток конкурентного середовища. А саме воно є природним чинником поліпшення якості продукту, зокрема – освітнього.

РЕЙТИНГИ І ПРОГНОЗИ

– Якими Ви бачите шляхи розвитку системи вищої освіти?

– Ми маємо розвивати нашу галузь не шляхом утримання, як є нині. Як тепер збираються пропозиції на державне замовлення? Університет пише, що він урахував кадрові потреби регіону чи проконсультувався, скажімо, з обласним управлінням. Але насправді йому потрібно забезпечити певну кількість ставок; відповідно, подаються пропозиції на певний обсяг державного замовлення. Треба називати речі своїми іменами. Зауважу, ніхто не говорить про скорочення фінансування галузі загалом, нам його потрібно збільшувати. Але використовувати кошти потрібно максимально ефективно.

Допомогти розібратися, яким є справжній рівень кожного вишу, можуть рейтинги. Якщо ми не можемо увійти до міжнародних рейтингів – за їхньою шкалою оцінювання ми пастимо за даних – давайте за ключовими показниками будувати власний, український рейтинг. Давайте залучати міжнародних

експертів для оцінки рівня наукових проектів, які університети подають у МОН.

Керівництво Міністерства не раз озвучувало ідею створення Інституту освітньої статистики. Якщо ця ідея втілиться, ми дуже сильно підвищимо прозорість галузі. Адаже деякі параметри, які нині є спотвореними чи взагалі відсутніми, мають бути загальнодоступними.

У структурі бюджетів університетів має збільшуватися відсоток доходів від їхньої наукової діяльності. До речі, щодо ідеї об'єднання Національної академії наук з вищою школою – доки не продемонструє, чи корисною така співпраця буде для НАН, результативної співпраці не буде. До університетів науковці з академії заходять охоче передусім для того, щоб знайти собі перспективних аспірантів.

– А що, на Вашу думку, чекає українські ВНЗ у зв'язку з реалізацією нового Закону «Про вищу освіту»?

– У найближчому майбутньому відбудеться концентрація абітурієнтів у тих вишах, які ми називаємо найпотужнішими. Я передбачаю, що ліцензійні обсяги таких університетів як Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний університет «Києво-Могилянська Академія» на більшості спеціальностей будуть заповнені студентами бюджетної форми навчання. Постраждають регіональні університети, до яких сьогодні вже не йдуть контрактники і вони орієнтуються лише на державне фінансування.

А основний конкурент західноукраїнських університетів (окрім Львова) буде в Польщі. Вишам цього регіону, зрештою, щоб вижити, доведеться «підтягуватися» до рівня країни-сусіда. В іншому разі отримаємо шалений відтік спершу вступників на магістратуру, а згодом – і на бакалаврат.

Максим КОРОДЕНКО, «Освіта України»

У НАЙСКЛАДНІШИХ УМОВАХ

Засідання Колегії МОН, що відбулося у режимі відеоконференцв'язку з областями, було присвячено одному масштабному триєдиному питанню. Насамперед, у якому стані перебуває нині дошкільна, середня, позашкільна і професійно-технічна освіта, і які є виклики. Особлива увага, звичайно, приділяється становищу на Донбасі та підготовці до осінньо-зимового періоду. По-друге, що здійснило міністерство за півроку. По-третє, що освітянам належить спільно зробити в новому навчальному році, пріоритети на найближче майбутнє.

Ще ніколи за останні більш як 60 років навчальний рік в Україні не починався у таких складних умовах: російської військової агресії, складного економічного становища. Проте наша освітня система виявилася наддивовижу стійкою, зазначив міністр освіти і науки **Сергій Квіт**.

ДОНБАСЬКИЙ ВИМІР

— Найтяжче нині освітянам Донбасу: необхідно відновити зруйновані російськими бойовиками навчальні заклади, зробити все, аби там, де можливо, розпочати навчання 1 вересня, — зауважив у своєму виступі Сергій Миронович.

Не менш важливо надати дітям та вчителям психологічну підтримку, убезпечити їхнє життя та здоров'я. Тому Міністерство спільно з ЮНІСЕФ, ОБСЄ та Держслужбою з надзвичайних ситуацій розробили відеоролики, плакати, листівки та інформаційні буклети з антимінної тематики, що поширюватимуться у Донецькій і Луганській областях. Також МОН підготувало Методичні рекомендації щодо психологічної підтримки дітей, які перебували у зоні бойових дій.

Міністр також повідомив, що міністерство дозволило спростити формальні процедури прийому до навчальних закладів дітей із Донбасу. Адаже всі вони повинні відвідувати дитячі садки, школи, професійно-технічні училища, відчувати постійну особливу турботу. Тож, за словами міністра, зайвого формалізму потрібно уникати.

Не забувають і про працевлаштування педагогів, які виїхали з тимчасово окупованих територій та зони антитерористичної операції. У спільному листі міністрів освіти і науки та соціальної політики є детальні роз'яснення, як брати на роботу освітян з Донбасу, які не мають усіх необхідних документів.

ТРИВАЛІСТЬ КАНІКУЛ ВИЗНАЧАТИМУТЬ НА МІСЦЯХ

Країну в цілому й освітню галузь зокрема, внаслідок ведення бойових дій, обмежених фінансів та енергоносіїв, очікують серйозні випробування восени і взимку. Належить вирішувати пробле-

му економного витрачання коштів, енергетичних та матеріальних ресурсів.

— МОН не дозволить дивитись на освіту в сенсі тотальної оптимізації і скорочення, — запевнив Сергій Квіт. — Ми повинні глибоко розуміти всі процеси, кінцеву мету. Ситуація складна, але наша система не сиплеться, люди організуються, мобілізуються. Вірю, що цей важкий навчальний рік ми проведемо гідно. І далі будемо виходити на більш оптимістичні кроки.

Нині в багатьох регіонах готуються рішення щодо можливих змін у структурі навчального року. Точаться розмови щодо шестиденного навчального тижня у школах.

— У принципі, наше міністерство — проти, але ми також розуміємо, що на місцях можуть бути різні ситуації з енергоносіями, — зазначив міністр. — Якщо ситуація буде вимагати, її будуть вирішувати місцеві органи влади. Але при цьому важливо, щоб дії органів управління освітою та керівників навчальних закладів узгоджувалися з батьківською громадськістю, відповідали чинному законодавству, санітарним нормам і правилам. А заходи, що вживатимуться, не повинні призвести до надмірного фізичного та психологічного перевантаження учнів.

ПОТОЧНЕ І ПЕРСПЕКТИВНЕ

В умовах, що склалися, потрібно, з одного боку — вирішувати поточні проблеми, з іншого — вже сьогодні думати про глибоке реформування системи освіти.

За словами Сергія Квіта, важливо не допустити погіршення матеріального становища педагогічних працівників, зменшення рівня заробітної плати, що маскується пропозиціями деяких державних органів про збільшення погодинного навантаження.

— У нас триває дискусія на різних рівнях, зокрема під час спілкування з представниками Міжнародного валютного фонду, що ж таке навчальне навантаження, — розповів Сергій Миронович. — Виявляється, що у складі нашого навантаження є тільки аудиторні години, а у західній Європі — й позааудиторні.

Серед кроків, які треба здійснити найближчим часом — завершити процес демонополізації впливу міністерства на експертизу проектів підручників, внести зміни до нормативних актів, що стосуватимуться результативності діяльності місцевих органів управління освітою, збільшення їхньої допомоги навчальним закладам; посилення ролі піклувальних рад, звільнення педагогів від виконання невластивих їм функцій, зменшення паперового документообігу.

Ще один крок, який озвучив Сергій Миронович, — запровадження реальної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами шляхом введення інклюзивного навчання у дитсадках і школах. Міністр навів цікавий приклад. Так, уперше ледь не у всій Європі до одного з українських університетів вступив абітурієнт з синдромом Дауна. Він виконав завдання ЗНО, не послуговався жодними пільгами. «Є підстави пишати, що наша система дозволила дитині пройти всі випробування і стати студентом», — зауважив Сергій Квіт.

В УМОВАХ, ЩО СКЛАЛИСЯ, ПОТРІБНО, З ОДНОГО БОКУ — ВИРІШУВАТИ ПОТОЧНІ ПРОБЛЕМИ, З ІНШОГО — ВЖЕ СЬОГОДНІ ДУМАТИ ПРО ГЛИБОКЕ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Сьогодні Україна також потребує нової Концепції старшої профільної школи, яку потрібно затвердити найближчим часом. У перспективі, за словами міністра, — громадська дискусія щодо впровадження європейської моделі 12-річної школи. Але поки що це питання не на порядку денному, адже перебуває у політичній площині.

РАМКОВИЙ ЗАКОН

Наступний крок на перспективу — завершення розроблення Закону «Про освіту», потім — інших галузевих законів — про дошкільну, загальну середню, професійну та позашкільну освіту. Про стратегічні напрями розвитку галузі в контексті майбутнього рамкового закону у своєму виступі говорила голова Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти **Лілія Гриневиц**.

Новий рамковий закон потребує великого суспільного узгодження. І тому спочатку буде представлена концептуальна записка закону, в якій

будуть визначені основні напрями змін. Про це повідомила Лілія Михайлівна, закликавши усіх освітян до майбутнього обговорення.

Вона зауважила, що прийняття Закону України «Про вищу освіту» спричинило повну невідповідність йому чинного освітнього законодавства, яке тепер потрібно унормувати.

РІЗНИЦЯ У ДОСТУПІ

Аналіз результатів ЗНО свідчить про те, що якість середньої освіти постійно гіршає, зазначила Лілія Гриневиц. Протягом останніх років діти

Лілія Гриневиц також просила МОН повернутися до моніторингу стандартів початкової школи.

— За відгукми, які ми маємо від педагогів і родин, вони переобтяжені, не враховують вікових особливостей учнів і призводять уже на рівні завершення початкової школи формування в багатьох дітей комплексу неповноцінності і небажання навчатися, — зауважила голова профільного комітету.

«ОБОРОНА» ВЧИТЕЛЯ

— Сьогодні ми — і наш комітет, і МОН — знаходимося в дуже складних умовах. Ми весь час займаємось «обороною» вчителя у ситуації з бюджетом, який пройшов уже три секвестри, — розповіла Лілія Михайлівна. — Нам вдалося відстояти збереження доплат, надбавок за конкретно виконану роботу — перевірку зошитів, класне керівництво тощо. Проте у постанові Кабміну надбавка за напруженість має формулювання «до 20 відсотків» (а отже може бути значно меншою), вона буде реалізуватися місцевими бюджетами.

Голову профільного комітету також турбують ті зміни до бюджетного кодексу, які до Верховної Ради внесло Міністерство фінансів.

— Ми до кінця не можемо зрозуміти (і вже звернулися до Мінфіну за роз'ясненням), що таке «освітня субвенція», — зазначила Лілія Гриневиц. — Якщо вона буде розраховуватися за залишковим принципом, не виходячи з тих розрахункових даних, що ми маємо в системі освіти, то це є маніпуляція — перекинути відповідальність Мінфіну, який за своїми правилами розраховує освітню субвенцію, на МОН, яке потім матиме величезний дефіцит коштів.

За словами голови профільного комітету, всі нині діючі права вчителя будуть перенесені в новий закон. Адаже педагог повинен бути частиною середнього класу, що й пропонувалось у чинному законі.

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

Під час засідання Колегії відбулося широке обговорення проблемних питань розвитку дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти. У дискусії взяли участь постійні члени Колегії і представники регіонів.

12-РІЧКА
І ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

Так, президент Національної академії педагогічних наук України **Василь Кремень** вніс декілька пропозицій. На його думку, навчання в середній школі має тривати не менш як 12 років.

— За часом навчання Україна — серед найбільш відсталих країн Європи, — зауважив Василь Григорович. — 12 років — це норма, а то й 13 чи 14. І лише 2–3 країни, зокрема й наші сусіди, навчаються так, як ми. Але перехід не варто розтягувати на 12 років, як це колись намагалися зробити. Це потрібно зробити максимально динамічно, запровадивши 12-й клас з 2017–2018 навчального року.

Також Василь Кремень повідомив, що сьогодні НАПН здійснює широкомасштабний проект з аналізу програм, підручників і стандартів середньої школи на оптимальність їхнього змісту, відповідність пізнавальним можливостям учнів, виховну, психологічну складову програмного матеріалу. Результати аналізу обіцяють

ФАХОВА ДИСКУСІЯ

оприлюднити вже цього року, і, за словами Василя Кременя, це буде гідною основою осучаснення змістових параметрів середньої загальної освіти.

Окрема група пропозицій президента НАПН стосувалася реформування професійно-технічної освіти. На його думку, потрібно вивести технікуми і коледжі із системи вищої освіти й об'єднати в одну групу з профтехосвітою. При цьому — створивши потужну систему невисокої професійної освіти, де б готували і кваліфікованих робітників, і молодших спеціалістів, надавали інші освітні послуги. По-друге, Василь Кремень пропонує об'єднати ПТНЗ, технікуми, коледжі за територіальним принципом, створивши на їхній базі багатопрофільні навчальні заклади, професійні ліцеї і коледжі, які б адекватно реагували на місцевий ринок праці.

ПРО «ПОТРІБНІ» РЕКОМЕНДАЦІЇ
І ПІДРУЧНИКИ

Одні вчителі хочуть більше методичних рекомендацій, іншим достатньо мінімуму. На цьому наголосив заступник міністра освіти і науки **Павло Полянський**, зауваживши, що цього року МОН намагалося мінімізувати методичні рекомендації з викладання предметів.

— Як людина з учительським досвідом, маю чимало скепсису щодо таких рекомендацій у принципі. Якщо я — вчитель фізики, то викладатиму предмет, не очікуючи вказівок міністерства — на тій підставі, що я знаю, як це робити, — краще, ніж чиновник, — сказав Павло Броніславович.

Заступник розповів і про нову логіку відбору підручників:

— Хочемо ризикнути, щоб роль конкурсних комісій і тендерних комітетів відігравали (в електронній формі) самі вчителі-предметники. Ми розмістимо електронні версії усіх підручників, які будуть створюватися, в інтернеті. Задіємо базу всіх 19 тисяч шкіл, і тільки вчитель-предметник натиском кнопки буде голосувати. Надалі робота конкурсних комісій зводиться до простої арифметичної дії: за який рукопис вчителі найбільше проголосують, ті й будуть обиратися.

ПРО «УРОКОДАВЦІВ»
І УРІЗАНУ РЕФОРМУ

Ректор Київського університету імені Бориса Грінченка **Віктор Огнев'юк** у своєму виступі порушив питання оплати праці педагогів. Він вважає принциповим створення комісії, що готувала б відповідну реформу.

— Проблема в тому, що різниця між зарплатнею вчителя і професора вишу дуже суттєва і немає мотивації працювати краще, — зазначив Віктор Олександрович. — Чому останнім часом учителя називають «урокодавцем»? Тому що він приходить до класу, записує тему уроку, відмічає відсутніх, ставить оцінки. Але те, як він досягає успіху, найчасті-

ше нікого не цікавить. Без мотивації педагога ми не здійснимо жодної реформи.

Віктор Огнев'юк також зазначив: реформа, що проводилася на початку 2000 років, є суттєво урізаною.

— Контрреформа, проведена у 2012 році, виявилась «успішною», — продовжує Віктор Олександрович. — Наведу приклад: якщо у 1984 році в моделі дев'ятирічної школи було 10234 години, то сьогодні одинадцятирічна українська школа має тільки 10115 годин. Ми в середній освіті «відкотилися» в середину 70-х років. А за змістом освіти — ще далі. Сьогодні потрібно діяти, пріоритетом МОН має бути дошкільна і середня освіта, інакше до ВНЗ не буде кого набирати.

ЕКОНОМІЧНІ
І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

Ректор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» **Михайло Згуровський** вважає: якщо ми розглядатимемо систему освіти як ізольований замкнутий компонент, скільки грошей не вкладай, нічого принципово не зміниться:

— Ми можемо пригадати економіку країни на початку років Незалежності. Україна була у двадцятці високотехнологічних країн світу. Така структура економіки потребувала інтелектуально наповненого компоненту знань. Це

було затребувано й престижно, і виші готували таких фахівців. За 25 років ситуація радикально змінилася. Економіка стала низькоукладною і високоінтелектуальні природничі знання стали непотрібними. Більш того, стали заважати суспільству й економіці. Якщо проаналізувати, хто емігрує з країни, то це не податківці і прокурори. Виїждять носії природничої, інтелектуально наповненої освіти. Вони потрібні у світі, у нас — ні.

Що ж робити? Ми обговорюємо внутрішні аспекти — 12 років навчатися чи 11, вимірювати знання за дванадцятибальною чи п'ятибальною системою. Але ми колись у школі вчилися 10 років і не поступалися США й Європі. Ми можемо все це обговорювати, але якщо залишимо чинний стан речей, то зміни будуть лише косметичними.

Звичайно, все залежить від політики країни. Якою країна має бути — високотехнологічною і знаходити в міжнародній кооперації праці свої ніші, де створюватиме товари й послуги з високою доданою вартістю, великою часткою складних знань, чи з простенькими знаннями зі сфери обслуговування?

Нині, після Майдану, актуальним є питання ролі й місця освіти в суспільстві. Ці політичні моменти потрібно закласти в новий закон «Про освіту».

ПОЗИЦІЯ ПРОФСПІЛОК

ПИТАННЯ ЩОДО НАДБАВОК — ВІДКРИТЕ

На думку голови Профспілки працівників освіти і науки України **Георгія Труханова**, сьогодні всі спільні заходи мають бути направлені на підвищення якості освіти. Насамперед, на якісне викладання — його забезпечує професійний викладацький склад (освіта педагога, перепідготовка, приваблива заробітна плата); якісні інструменти (програми, методики, підручники); якісне середовище (здорові й безпечні умови праці).

Виступаючи на колегії, Георгій Федорович наголосив, що нині є проблема не в положеннях освітньої законодавчої бази, а в реалізації статей того чи іншого закону. Адже за останні роки на освіту виділялися половина того, що вимагає законодавство. А це тягне за собою іншу важливу проблему — низьку зарплатню.

— Рік у рік не виконується стаття 57 закону «Про освіту» щодо заробітних плат пе-

дагогів. І сьогодні маємо найнижчу зарплатню вчителя в Європі, — наголосив голова профспілки.

Окрім того, очільник галузевої профспілки зазначив, що прийняття змін до законодавства — це нормальний економічний процес, але потрібно враховувати і думку освітян. Адже питання повного робочого дня освітянина, запровадження «трудодня» уже має негативні відгуки від учителів.

Насамкінець Георгій Труханов повідомив, що нині є проблема завершення фінансового року 2014 — адже кошти є не на всі місяці. Також відкритим залишається питання щодо зняття надбавок педагогам та бібліотекарям, і профспілка продовжує відстоювати інтереси освітян у суді.

Шпальти підготував **Дмитро ШУЛІКІН**, «Освіта України»

Єдине офіційне видання МОН України

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК

Та коментарі

МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Передплатний індекс: 68832

68832 ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА PEDPRESA.COM.UA

Видається з 1920 року. Виходить тричі на місяць.

У нашому журналі: рішення колегій, накази, типові навчальні плани, рекомендації та коментарі з питань вищої, професійної, середньої, початкової, дошкільної та позашкільної освіти.

Ціна 47,02 грн на місяць

Представники 13 країн: Австрії, Великобританії, Естонії, Італії, Канади, Німеччини, Росії, США, Туреччини, України, Франції, Швейцарії, Швеції стали цього року лекторами Дев'ятої літньої школи «Досягнення та застосування сучасної інформатики, математики та фізики», що відбулася в Національному технічному університеті України «Київський політехнічний інститут». Викладачі Школи – успішні вчені, підприємці і технічні директори компаній – ділилися досвідом і знаннями з новітніх технологій.

ПО ЗНАННЯ – ДО УКРАЇНИ

З 2006 року щоліта Школа гостинно відчиняє двері для наукової молоді з різних країн. Упродовж усього періоду її беззмінним організатором є Наукове товариство студентів і аспірантів НТУУ «КПІ». За дев'ять років проект зазнав змін – від читання «суміші» курсів із різних технічних напрямів до організації трьох-чотирьох паралельних, сфокусованих на окремих галузях сучасної науки напрямів. Зауважимо – робочою мовою школи є англійська.

Цього року, навіть попри несприятливі для подібних проєктів політичні та економічні обставини, для участі у школі зареєструвалося 105 студентів, аспірантів і молодих учених із 19 країн. Для учасників з України, завдяки підтримці партнерів проєкту, організаторам удалося реалізувати гнучку систему знижок, що дала змогу залучити до школи більше наших талановитих співвітчизників.

У програмі Дев'ятої літньої школи було представлено чотири напрями. Перший з них, надзвичайно нині актуальний для України, було присвячено методам і підходам створення енергоефективних будівель. Учасники розглянули різноманітні погляди та технології для підвищення їх енергетичної ефективності. Було представлено проєкти, реалізовані в Україні. Курси в рамках другого напрямку – «Дослідження операцій: логістика та фінан-

си» – дали змогу учасникам ознайомитися з широким спектром моделей, які використовують фахівці для пошуку і прийняття найкращих рішень в умовах невизначеності, властивої сучасному світу.

Головним завданням третього напрямку – «Нейронауки» – було ознайомлення учасників із сучасними досягненнями галузі й основними прикладами практичного застосування аналітичних принципів і пакетів програм для моделювання роботи мозку. На заняттях четвертого напрямку, «Прикладні комп'ютерні науки: аналіз даних», студенти вивчали техніку отримання та зберігання даних, знайомилися з основними методами статистичної обробки, аналізу даних і принципами машинного навчання.

Програмою кожного напрямку були передбачені лекції і практичні заняття. А ще – екскурсії до підприємств чи сучасних науково-дослідних лабораторій Києва та його околиць. Отож у рамках стріму «Нейронауки» учасники відвідали Інститут фізіології Національної академії наук України, де побачили, як застосовуються результати моделювання нейродинамічних процесів на практиці. Учасники напрямку «Енергетика: енергоефективність будівель» відвідали

енергопасивний будинок у селі Ясногородка та екопоселення у селі Весела Слобідка, а також кілька лабораторій, де досліджують і розробляють сучасні методи для збереження енергії.

Цього року вперше було проведено постер-сесію, під час якої учасники представили свої досягнення у дослідженнях, а компанії-партнери розповіли про гранти, стипендії, стажування для молодих дослідників.

Для лекторів і учасників щоденно проводилися різноманітні соціально-культурні заходи, під час яких вони відпочивали, спілкувалися, знайомилися з історичними пам'ятками столиці. Такий підхід дає змогу створити ат-

мосферу, в якій лектори і студенти спілкуються на рівних, молодь визначається з тематикою своєї майбутньої наукової роботи, закладаються підвалини міжнародної і міждисциплінарної співпраці. Один із засновників проєкту, представник програмного комітету **Олексій Пасічний**, наголошує: «Основою сильних європейських університетів є середовище. Тому, окрім занять, дуже важливо, щоб викладачі й учасники мали можливість спокійно і дружно поспілкуватися щодо досліджень і наукових дискусій. І могли би робити це не тільки в аудиторіях, а й під час екскурсій, і навіть за обідом».

Ірина СМОЛІНА, для «Освіти України»

НАУКОВІ ОБРІ

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ГРАНТИ

На засіданні Кабміну схвалено проєкт Розпорядження Президента України «Про призначення грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих учених на 2014 рік». Метою проєкту розпорядження є забезпечення активної участі молодих учених у реалізації державної політики у сфері наукової діяльності, збереження та розвитку інтелектуального потенціалу країни. Нагадаємо, що на конкурс для здобуття грантів було подано 201 запит. За результатами відібрано 43 молодих учених.

ДОЗВІЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ ПОМЕНШАЄ

Минулого тижня уряд схвалив проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру».

Проєкт розроблено з метою зменшення регуляторного тиску на суб'єкти господарювання; кількості документів дозвільного характеру та адміністративних процедур. Задля цього:

- скасувати дозвіл на проведення робіт з експериментальними тваринами як такий та посилити відповідальність за належне дотримання Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» адміністрацією закладу, що проводить такі роботи;

- скасувати дозвіл на ввезення продукції, отриманої з використанням генетично модифікованих організмів для науково-дослідних цілей, та увести нову норму, відповідно до якої ввезення незареєстрованих ГМО та продукції, отриманої з використанням ГМО, призначених виключно для науково-дослідних цілей у замкнених та відкритих системах або з метою державних апробацій (випробувань), супроводжується повідомленням, яке подається центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти і науки, в якому, зокрема, зазначаються результати попередньої оцінки ризиків такого ввезення Комісії з біологічної та генетичної безпеки проведення генетично-інженерних робіт;

- уточнити повноваження окремих центральних органів виконавчої влади в галузі поводження з експериментальними тваринами та з ГМО.

ОГОЛОШЕННЯ

ОРЕНДОДАВЦЯ – КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ПРО НАМІР ПЕРЕДАТИ В ОРЕНДУ ОБ'ЄКТИ ДЕРЖАВНОГО МАЙНА, ЩОДО ЯКИХ НАДІЙШЛИ ЗАЯВИ

№ п/п	Назва органу управління	Балансоутримувач (код за ЄДРПОУ, назва, юридична адреса, контактний телефон)	Дані про об'єкти, щодо яких надійшли заяви про оренду						
			найменування	реєстровий номер майна	місцезнаходження	загальна площа, м ²	вартість майна за незалежною оцінкою, грн	максимально можливий строк оренди	мета використання
1	Міністерство освіти і науки України	01566117, Київський національний торговельно-економічний університет, 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19, тел. (044) 513-99-54, 531-49-18	Частина нежитлового приміщення вздовж стіни біля сходів у коридорі на першому поверсі будівлі навчально-лабораторного корпусу (корпус А)	01566117.1.ННЯРХП024	02156, м. Київ, вул. Кіото, 19	1,0	9773,00	1 рік	Розміщення банкомата
2	Міністерство освіти і науки України	01566117, Київський національний торговельно-економічний університет, 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19, тел. (044) 513-99-54, 531-49-18	Частина нежитлового приміщення у холі біля буфету на першому поверсі будівлі навчально-аудиторного корпусу (корпус Б)	01566117.1.ННЯРХП023	02156, м. Київ, вул. Кіото, 19	1,0	9289,00	1 рік	Розміщення банкомата
3	Міністерство освіти і науки України	01566117, Київський національний торговельно-економічний університет, 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19, тел. (044) 513-99-54, 531-49-18	Нежитлове приміщення у холі першого поверху будівлі актові зали (корпус В)	01566117.1.ННЯРХП011	02156, м. Київ, вул. Кіото, 19	21,4	254669,00	1 рік	Розміщення відділення банку

Заяви про оренду кожного із зазначених об'єктів приймаються протягом десяти робочих днів після опублікування оголошення за адресою: **02156, м.Київ, вул.Кіото, 19, кімн. А-244 (канцелярія). За додатковою інформацією слід звертатися за тел. 513-99-54, 531-49-18, факс 513-85-18.**

Заяви подаються в окремому конверті з написом «Заява про оренду» із зазначенням найменування та місцезнаходження об'єкта оренди. У разі надходження двох і більше заяв на один об'єкт оренди орендодавець оголосить конкурс на право його оренди відповідно до вимог абз. 3 частини четвертої ст. 9 Закону України «Про оренду державного та комунального майна».

НОВИЙ ЗАКОН «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» – НОВІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ОСВІТЯН І СТУДЕНТІВ

У Дніпропетровську відбувся круглий стіл, присвячений імплементації нового законодавства у сфері вищої освіти

Нещодавно Верховна Рада України прийняла Закон «Про вищу освіту». За визначенням освітніх експертів, ухвалення законопроекту сприятиме розвитку вітчизняної вищої школи, виведе її на європейський шлях розвитку, зміцнить позиції українських ВНЗ на світовому ринку освіти та інновацій, підвищить якість освіти і зробить українських випускників більш конкурентоспроможними на ринку праці.

Але впровадження прогресивного законодавства має також передбачати велику роз'яснювальну роботу не тільки серед освітян, а й серед широкого кола громадськості. Адже нові засади функціонування системи вищої освіти суттєво відрізнятимуться від усталених. А з вищою освітою, так чи інакше, пов'язана чи не кожна родина України. Тож тематичний «круглий стіл» висвітлював один з обласних телеканалів, і всі охочі могли дізнатися більше про майбутнє вітчизняної вищої освіти.

Нововведення закону обговорювали люди, які представляли різні вертикалі навчального процесу та управління – облдержадміністрацію, керівництво вишу, активне студентство. Розмова була насиченою – йшлося і про розширення реальної автономії вищих навчальних закладів, і про запровадження Національного агентства з якості вищої освіти, і про введення наукового ступеня доктора філософії.

Любов КРАВЧЕНКО,
заступник директора Департаменту
освіти і науки Дніпропетровської ОДА

– Уже три роки вища освіта України перебуває у стані реформування. Якщо зважати на тенденції, які є сьогодні в нашому суспільстві, і те, що ми прямуємо до європейської спільноти, звичайно, ця система в нашій країні потребує реформування.

Змінюються стандарти суспільства, збільшується відповідальність університетів перед суспільством. Я розумію студентів, які хочуть, щоб їх навчали висококваліфіковані викладачі. На Дніпропетровщині є дуже серйозна когорта професіоналів, фахівців, молодих учених, які працюють на світовому рівні, готові сприймати зміни і переходити на новий рівень викладання. Але треба зауважити, що новий закон зосереджений на мислен-

ні та виборі студента – маю на увазі, що великий відсоток предметів він обиратиме сам. Тож студент повинен чітко усвідомити, яким фахівцем він хоче стати, на яке місце роботи орієнтуватиметься. А скорочення навантаження на студентів, передбачене новим законом, означає, що у молоді з'явиться більше часу для самоосвіти. Звичайно, до цього слід буде ставитися відповідально.

Норми нового Закону «Про вищу освіту» виписані так, що автономія навчальних закладів передбачена не лише у фінансових питаннях, а й в академічних. Навчальні заклади матимуть можливість самостійно розробляти навчальні плани, програми, створювати середовище для студентів. Рівень випускників визначатиметься рівнем вищого навчального закладу. Це безпосередньо вплине на бажання майбутніх абітурієнтів навчатися у конкретному, потужному і сучасному ВНЗ. Завдяки активній співпраці з роботодавцями,

але стримувалися багатьма чинниками. Принцип інноваційної діяльності передбачає, насамперед, створення нових технологій навчання, відповідне творче спілкування науковців і студентів, роботу в сучасних лабораторіях на новому обладнанні.

Нині законодавча база потребує відповідного супроводу, нормативних актів, ефективної взаємодії чотирьох компонентів: науки, освіти, бізнесу та влади. І якщо між ними встановиться взаєморозуміння, тоді й буде створюватися новий високотехнологічний продукт – менш затратний, але якісніший. І ми вийдемо на новий стандарт, що відповідає сучасним вимогам, на новий рівень конкуренції. Більше того, за кращих фахівців боротимуться бізнесові структури, це стимулюватиме, наприклад, створення нових лабораторій у вишах, оновлення матеріально-технічної бази і загалом умов підготовки фахівців.

САМЕ НА УНІВЕРСИТЕТИ ПОКЛАДЕНА ВИСОКА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЮ ВСІХ СКЛАДОВИХ НОВОГО ЗАКОНУ

які будуть формувати вимоги до професійних умінь і навичок майбутніх працівників, буде поліпшений рівень працевлаштування випускників вишів. А створення незалежного органу – Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти – гарантуватиме контроль якості освіти, яку надаватимуть вищі навчальні заклади.

Геннадій ПІВНЯК,
ректор Національного гірничого
університету (НГУ)

– Хочу наголосити: сьогодні кардинальний перехід на високотехнологічний шлях розвитку без людського капіталу, без сучасної освіти, орієнтованої на високі стандарти, зокрема – європейські, інноваційні перетворення, здійснити практично неможливо. Тож усі пропозиції і зміни законодавства про вищу освіту є знаковими. Але водночас саме на університети покладена висока відповідальність за реалізацію всіх складових нового закону. Треба подбати про оновлення стандартів підготовки фахівців, високий рівень їхньої компетенції і навіть інноваційності мислення. Зауважу, що у деяких вишах ці зміни відбувалися і раніше,

До речі, нещодавно у Дніпропетровській ОДА розглядали створення школи проектного менеджменту – нової форми виконання різних технологічних проектів з фінансуванням фондами і корпораціями ЄС, де наші студенти стають виконавцями. А це означає, що, крім знання мови, культури, потрібно ще розуміти принципи створення і захисту проекту. Сьогодні Дніпропетровщина організовує відповідне навчальне середовище.

Найголовніше у новому законі те, що університети отримують автономію і мобільність. Ми зможемо зацікавити студента перспективами навчання, стажування. До речі, на базі НГУ на початку листопада відбудеться Форум гірників з участю Конфедерації польських університетів, вишів Німеччини і України (майже 80 учасників). Плануємо розглянути не лише аспекти розвитку технічної освіти, а і її привабливості для студентів. Приділимо увагу вигодам для української економіки.

Новий Закон «Про вищу освіту» розширює співпрацю зі студентами: вони стають партнерами викладачів, розкривають свої здібності застосуванням варіативних складових освітньої діяльності. Висновок: усі позиції, виписані у законі, орієнтують на європейський стандарт освіти. Треба тільки працювати, і ми досягнемо бажаного результату, адже у нас надзвичайно талановиті студенти і здібні професіонали-викладачі, науковці.

Лариса ДАНЧЕНКО,
студентка юридичного факультету НГУ

– Нині я задоволена рівнем навчання в університеті. Але багато елементів навчального процесу, думаю, варто оновити. Україна перебуває на шляху реформ, європейського розвитку, і мені би було комфортніше усвідомлю-

вати, що мій диплом визнається в Європі. Студентство підтримує законодавчі нововведення: їх розробляли з участю студентів, і це відчувається у багатьох статтях. Зокрема, дуже радує, що для вивчення можна буде обирати курси за власним уподобанням. Думаю, дуже важко стати висококваліфікованим спеціалістом, якщо над тобою «висить» навантаження з багатьох предметів, зокрема – загальних. Упевнена: головне – якість, а не кількість.

Олександр МІРОШНИЧЕНКО,
представник молодіжної ради
Дніпропетровської облдержадміністрації

– Ми живемо у час змін, і подальша доля всього світу й держави лежить на наших плечах. Саме в університетах формується світогляд, бажання реалізувати себе як особистість, закладаються передумови до ведення бізнесу. Думаю, саме під час навчання у виші людина робить виважений вибір, що впливає на все подальше життя.

Дуже радий з того, що ми переходимо на систему, в якій університет як автономна структура може вільно розпоряджатися бюджетом. У цьому плані важливо посилити вплив студентських організацій. Країні потрібна молодь, яка хоче отримувати знання, а не просто протирати штани на лекціях.

Студенти завжди хотіли мати вплив і співпрацювати з керівництвом університету. У Дніпропетровську багато ВНЗ, які серйозно ставляться до студентського самоуправління, тісно співпрацюють із ним.

Важливо, що реалізація положень нового закону дасть змогу вільно запрошувати до викладання в українських вишах іноземних фахівців. Вони привнесуть у нашу освіту щось нове, впроваджуватимуть прогресивний досвід.

Надія ГРИНЬКО, для «Освіти України»

ОБ'ЄДНАНІ ВИШИВАНКОЮ

Одним із найяскравіших дійств, що відбулися у Києві в День Незалежності, був парад вишиванок. У ході взяли участь представники 18 регіонів і міст. За даними організаторів, це від 3 до 5 тисяч українців. Тема цього річного свята — українське весілля.

Нинішній парад вишиванок стартував на Конtrakтовій площі, а фінішував біля древньої Софії Київської. Тут відбувся святковий концерт і конкурси на кращу сорочку серед жінок, чоловіків, дітей і навіть близнюків.

Хто тільки не завітав на Софійську площу того дня! Молодь і літні люди, з прапорами й у віночках, сім'ями і поодиноці — всіх їх об'єднала вишиванка.

Фото Максима Короденка

ФОТОФАКТ

УКВІТЧАНІ ЄДНІСТЬ ТА ЦІЛІСНІСТЬ

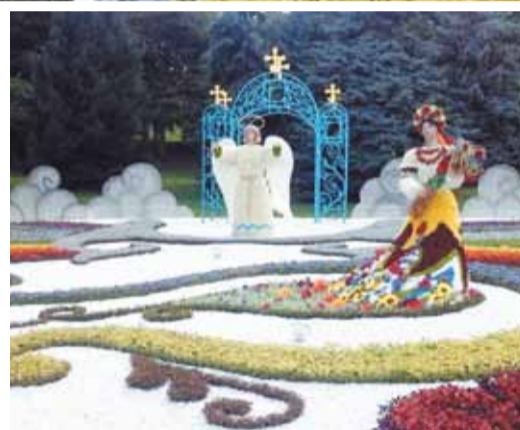
Київські фітодизайнери створили патріотичні композиції на тему: «Єдина Україна»

До 23-ї річниці Незалежності України на київському Співочому полі відкрилася 59-та щорічна виставка квітів «Єдина Україна». Еспонати до свята готують працівники комунальних районних підприємств з утримання зелених насаджень «Київзеленбуд».

Традиційна для киян виставка квітів цього року є надзвичайно патріотичною – присвячена єдності і цілісності України. Ці поняття символізує кожна з квіткових композицій, загальна площа яких становить більш як 1500 кв. м. Свої композиції представили різні райони столиці. Зеленбудівці висадили майже 360 тисяч квітів, серед яких – хризантеми і чорнобривці, бегонії, агератуми, цинерарії та інші. Серед експозицій – «Квітка Єдності», «Земна куля», «Гайдамаки», «Янгол-Охоронець», «Голуб Миру» тощо. А флористи Дарницького району столиці створили з квітів... «Жінку-Берегиню». Говорять, що на цей образ їх надихнув монумент Незалежності на столичному Майдані.

За матеріалами офіційного інтернет-порталу КМДА

ПЕРЕДПЛАТА НА II ПІВРІЧЧЯ 2014

ОФІЦІЙНЕ ВИДАННЯ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ІНДЕКС	НАЗВА ВИДАННЯ	Періодичність виходу на рік	1 міс.	3 міс.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ, грн				
40123	ГАЗЕТА «ОСВІТА УКРАЇНИ»	4 рази на міс.	51,85	155,55
30670	ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА	12	5,84	17,52
68832	ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК ТА КОМЕНТАРІ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ	36	47,02	141,06
68836	СПЕЦВИПУСК ГАЗЕТИ «ОСВІТА УКРАЇНИ»	12	151,72	455,16
68828	БІОЛОГІЯ І ХІМІЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ	6	2 міс. 45,60	4 міс. 91,20
23823	ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ	4	—	71,60
68829	ВСЕСВІТНЯ ЛІТЕРАТУРА В ШКОЛАХ УКРАЇНИ	12	30,35	91,05
68830	ГЕОГРАФІЯ ТА ЕКОНОМІКА В РІДНІЙ ШКОЛІ	12	30,60	91,80
68831	ІНОЗЕМНІ МОВИ В ШКОЛАХ УКРАЇНИ	6	2 міс. 45,85	4 міс. 91,70
68833	ІСТОРІЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ	12	30,60	91,80
68834	МАТЕМАТИКА В РІДНІЙ ШКОЛІ	12	30,60	91,80
68835	ОСОБЛИВА ДИТИНА: НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ	4	—	61,60
74105	ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ. ВІСНИК АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ	4	—	71,60
48764	ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА ОСВІТА	4	—	61,60
40428	РУССКАЯ СЛОВЕСНОСТЬ В ШКОЛАХ УКРАЇНИ	6	2 міс. 30,60	4 міс. 61,20
68837	ТРУДОВА ПІДГОТОВКА В РІДНІЙ ШКОЛІ	6	2 міс. 30,60	4 міс. 61,20
68838	УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА В ШКОЛАХ УКРАЇНИ	12	30,85	92,55
68839	ФІЗИКА ТА АСТРОНОМІЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ	6	2 міс. 30,60	4 міс. 61,20
68840	ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РІДНІЙ ШКОЛІ	6	2 міс. 45,60	4 міс. 91,20

ДОКЛАДНІШЕ – НА САЙТІ PEDPRESA.COM.UA

ВИДАВНИЦТВО
ПЕДАГОГІЧНА
ПРЕСА

Газета

виходить щопонеділка

Передплатний
індекс: 40123Наклад у вересні:
20 364 примірниківРеєстраційне свідоцтво:
КВ № 2770 від 27.08.1997 р.Директор видавництва
«Педагогічна преса» –
Олексій ОСЬКІНГоловний редактор –
Максим КОРОДЕНКОВідповідальний секретар –
Світлана КУШПІЙЗавідуючі відділами –
Дмитро ШУЛКІН,
Ольга КОВАЛЕНКО

Оглядач –

Дарина МАТАТ

Журналісти –
Світлана ГАЛАТА,
Валентина СОРОКАЛітературні редактори –
Оксана ЖОВАНІК,
Олена СІПОВАВерстальники –
Віталій СІГНАТУЛІН,
Віктор ДЯЧЕНКОРедакція не завжди поділяє
позицію авторів публікацій.

Рукописи не повертаємо.

Листування з читачами –
тільки на сторінках газети.При використанні наших публікацій
посилання на газету «Освіта України»
обов'язкове.Відповідальність за достовірність
опублікованої інформації несуть
автори та рекламодавці.

Засновники:

Міністерство освіти і науки України,
Національна академія педагогічних наук України,Профспілка працівників освіти і науки,
ДІВП Видавництво «Педагогічна преса».

Видавець:

Адреса редакції:
03680, м. Київ, вул. Довженка, 3.
Тел.: (044) 456-3739, 456-3702 (примальня),
факс: (044) 456-3743.
e-mail: osvita@pedpresa.com.ua
www.pedpresa.com.ua

Рекламний відділ: тел.: (044) 456-3702.

Газету надруковано в друкарні ТОВ «Фірма «Антологія»
м. Київ, вул. Маршала Гречка, 13, тел./факс: (044) 443-08-08.
Друк офсетний. Зам. № 475-08-14 від 28 серпня 2014 року.

ISSN 2219-5793

